



INFORMATIEF

voor familieleden

vzw Bejaardenzorg Grauwzusters Limburg



PARTNER IN DE ZORG

OPNAME IN EEN WOON- EN ZORGCENTRUM!

Kinderen of andere verwanten hebben dikwijls gedurende ruime tijd zorg gedragen voor hun geliefde vader, moeder of familielid. Bepaalde ingrijpende gebeurtenissen kunnen er echter toe bijdragen dat deze zorg thuis niet langer mogelijk is.

Dit alles is voor de mantelzorgers een sterk emotioneel geladen moment. Het gevoel gefaald te hebben doet zich voor bij velen. Er stellen zich ook veel onbeantwoorde vragen: 'wordt er wel goed gezorgd voor mijn moeder?', 'kun je als familie ook nog iets betekenen?', 'is deze zorg wel financieel haalbaar?', 'hoe zal de ziekte verder verlopen?'

In onze woon- en zorgcentra willen wij familieleden uitdrukkelijk betrekken in het opname en verblijfsgebeuren. Familieleden moeten zich niet verplicht weten maar KUNNEN in alle facetten van het verdere leven van hun geliefde (vader, moeder of partner) een belangrijke plaats innemen. Wij zijn er immers van overtuigd dat de beste zorg nog steeds een gedeelde zorg is die mede gedragen wordt vanuit het familiale netwerk.

Deze 'Informatief' wil hiertoe een aanzet geven door in een aantal korte artikels nader in te gaan op veelvoorkomende facetten van het 'wonen en leven' in een verzorgingstehuis.

Johan Abrahams
algemeen directeur

"Ik kan niet accepteren dat zij naar een woon- en zorgcentrum moest. ik wilde haar al die tijd thuishouden."

ZIJ KAN HET NIET **GEWOON** WORDEN

De verhuizing naar een woon- en zorgcentrum is een ingrijpend gebeuren waar sterke gevoelens mee gepaard gaan.

Aan de grondslag liggen voornamelijk twee oorzaken: het materiële verlies (de pijn om het verlaten van de vertrouwde thuissituatie, het moeten samenwonen met vreemde medebewoners) maar ook en vooral het socio-emotionele aspect: het besef van de eindigheid, de onzekerheid voor wat volgt, ...

Er is sprake van een echt verwerkingsproces met fasen van angst, onveiligheid, verwarring. Dit alles is sterk individueel bepaald: sommigen voelen zich vanaf de eerste dag thuis in het woon- en zorgcentrum, anderen zullen wellicht nooit gewoon geraken. Dit alles heeft onder meer te maken met het individuele verwerkingsproces, met de vraag of de be-

woner betrokken is bij de keuze van een verhuizing en met het feit of de verhuizing al dan niet onverwacht is gekomen (door bijvoorbeeld een acute aandoening: cva, heupfractuur,...).

De eerste 6 maanden van het verblijf blijken dikwijls kritisch te zijn. De meerderheid van de bewoners heeft op dat ogenblik een negatieve appreciatie van het woon- en zorgcentrum. Voornamelijk de ontmoeting met leeftijdsgenoten, die ook lichamelijk en/of psychisch zorgbehoevend zijn, confronteert hen sterk met de broosheid, de hulpeloosheid en kwetsbaarheid van het eigen leven.

Zingeingsvraagstukken, waarbij zelfs de wens wordt uitgedrukt 'niet meer verder te willen' komen relatief frequent voor. Dit alles leidt tot depressieve uitingen: **'geen zin of interesse meer**

hebben in het alledaagse', 'zich laten hangen', 'zich afzonderen', ...

Ook een kritische ingesteldheid behoort tot de vaststellingen. De kinderen krijgen verwijten, het woon- en zorgcentrum moet het ontgelden omdat de zorg niet goed is, de vroegere thuissituatie wordt verheerlijkt, ...

Het is belangrijk dat familieleden inzien dat sommige bewoners deze moeilijke periode moeten doormaken om zich uiteindelijk te kunnen aanpassen. Een luisterend oor is het begin van dit aanvaardingsproces. De tijd moet zijn werk kunnen doen...



*"Depressieve uitingen tijdens de
eerste maanden van het verblijf zijn
dikwijls de regel."*



THUISZORG BEREIKT ZIJN LIMIETEN

De opname is niet alleen een emotioneel gebeuren voor de betrokkenen maar ook voor de familie. Vele kinderen hebben in de periode vóór de opname de nodige zorg georganiseerd voor hun vader, moeder. Zij doen dit vanuit een moreel plichtsbesef en diepe waardering: ‘mijn ouders hebben ook alles voor mij gedaan’.

De taken die werden opgenomen waren veelvuldig en dikwijls erg intens: er werden beurtrollen afgesproken tussen de kinderen om op bezoek te komen, de boodschappen werden wekelijks gedaan, de was en de tuin werd uit handen genomen, ...

Met een toenemende zorgbehoefte, en zeker als er sprake is van dementie, lukt het steeds minder om deze dagelijkse zorg op te nemen. Meestal zijn er een aantal

omslagpunten die doen uitkijken naar een andere oplossing: ‘de dementerende moeder vindt haar weg niet langer terug’, ‘vader is gevallen en heeft een heupfractuur’, ‘de partner heeft nachtelijke onrust’, ... Kortom, hoe langer de tijd voortschrijdt, hoe moeilijker het wordt.... De thuiszorg bereikt zijn limieten.

Men zou mogen verwachten dat familieleden zich na een opname opgelucht voelen. Dit blijkt echter niet altijd het geval te zijn. Er is sprake van een zekere ambivalentie: men voelt zich aan de ene zijde ontlast van de dagelijkse zorgen, maar daartegenover heeft men vele schuldgevoelens: ‘zij kunnen hun geliefde niet langer thuis opvangen’. Daarenboven moeten zij nu veel uit handen geven. In de thuissituatie was er altijd wel wat te doen: afwassen, opruimen, boodschappen doen ... nu is alles geregeld waardoor men zich nutteloos voelt. Er moet ook rekening gehouden worden met de normen en de regels die gelden in het

woon- en zorgcentrum. Vreemde hulpverleners bepalen voortaan het schema van de zorg.

Kortom, zoals de bewoners de verhuizing naar een woon- en zorgcentrum moeten ‘verwerken’ zo geldt dit ook voor de naaste betrokkenen. Elk familielid zal dit proces doormaken op zijn eigen wijze. De één komt dagelijks op bezoek en wil alles zoveel mogelijk laten doorlopen, de ander kan de confrontatie minder aan en komt slechts sporadisch langs. Meningsverschillen kunnen ontstaan omdat familieleden in een verschillend tempo en op een verschillende manier de opname of de ziekte accepteren en ermee omgaan. Bij de één overheerst verdriet, bij de ander vooral boosheid: ‘dat ons zo iets moet overkomen’.



Belangrijk is dat dit alles geen bron vormt van conflicten tussen de familieleden onderling. We adviseren familieleden hierover onderling met mekaar van gedachten te wisselen, afspraken te maken omtrent het bezoek en dergelijke.

De gradatie waarin familieleden betrokken willen worden kan sterk variëren. In onze woonzorgcentra maken wij er alvast een punt van dat u steeds bij ons terecht kan. Over de wijze waarop u zich kan engageren wordt elders in deze brochure uitleg gegeven.

"Onderzoek wijst uit dat familieleden die betrokken zijn een hogere graad van tevredenheid hebben: zij zien beter de patronen van het alledaagse zorggebeuren."

HET RESPECT ZORGKADER

In een woon- en zorgcentrum verblijven overwegend ‘zorgbehoevende hoogbejaarde bewoners’. De gemiddelde leeftijd bedraagt ruim 88 jaar. De hoge leeftijd veroorzaakt dikwijls allerlei aandoeningen als artritis, dementie, reuma, motorische disfuncties en dergelijke. Een woon- en zorgcentrum is vandaag steeds meer een verblijfplaats voor de allerlaatste, dikwijls kwetsbare, levensperiode.

Een goede kwalitatieve opvang vereist een zorgvisie. Een dergelijke visie kan opgevat worden als een collectieve inspiratiebron voor alle medewerkers. In de voorzieningen van de vzw Bejaardenzorg Grauwzusters Limburg werd een eigen zorgkader uitgeschreven. Met dit zorgkader wil de vzw aangeven wat ze wil bereiken voor wie. Het zorgkader is een kapstok voor elk handelen, het is een dagelijks waar te maken opdracht die echter niet altijd zal lukken (zie verder: ‘Bij wie kan u terecht?’). De zorgvisie is samengeballd in het woord ‘RESPECT’ waarbij elk van de letters van het woord staat voor één bepaald aandachtspunt. Het woord ‘respect’ heeft natuurlijk ook een veelzeggende betekenis. Het boek is in september 2009 uitgegeven bij de uitgeverij Acco (Abrahams Johan, Respectvol omgaan met personen met dementie: een praktijkgids voor de zorgkader, 208 blz).

Wij werken op de volgende bladzijden enkele aspecten van deze visie concreet uit.





RESPECT

RUIMTELIJK BELEVEN: met de 'R' onderlijnen wij het belang van een huiselijke omgeving waar het goed is om leven.

EIGENHEID (H)ERKENNEN: De 'E' duidt op de eigenheid van elke unieke bewoner. Goede zorg wil rekening houden met de eigen geaardheid, de behoeften van elke bewoner.

SAMEN DOEN: De 'S' verwijst naar het aspect 'samen beslissen en handelen'. De bewoner moet zolang mogelijk autonoom zijn leven kunnen sturen. Als dit niet meer kan dan is de naaste familie de ambassadeur.

PLEZIER BELEVEN: De 'P' staat voor plezier beleven. Een hoogbejaard persoon heeft ook recht op een stukje plezier en ontspanning maar even belangrijk is zich 'zinnig' betrokken weten.

EENDUIDIG EMPATHISCH OMGAAN: De 'E' beklemtoont het belang van een eenduidige warme omgang en relatie maar ook op het nastreven van evenwichten in de zorg.

COMMUNICATIE EN COMFORT CULTIVEREN: De 'C' slaat op het cultiveren van communicatie en comfort in de dagelijkse zorg. Wij willen proactief met u het gesprek aangaan op meerdere overlegmomenten: tijdens een bewonersbespreking, tijdens de gebruikersraad, door een opendeurpolitiek, ...

TOESTAND EVALUEREN: De 'T' tenslotte verwijst naar de 'toestand evalueren'. De zorg is geen statisch gebeuren.



RUIMTELIJK BELEVEN

Wij opteren om personen met dementie en degenen zonder cognitieve problematiek bij mekaar te huisvesten. Een keuze met zowel voor- als nadelen.

Met een gemengde afdeling willen wij voorkomen dat de bewoners - bij een gewijzigde zorgbehoefte - moeten verhuizen. Voor bejaarden is het belangrijk dat zij gedurende hun verblijf op dezelfde kamer mogen verblijven. Dit kan niet langer gegarandeerd worden als mensen volgens hun pathologie (die kan wijzigen) worden samengebracht. Vanaf het ogenblik dat er dementie optreedt, dient iemand dan te verhuizen naar een dergelijke afdeling. Probleem daarbij is dat dementie geen stabiel beeld is maar regelmatig wijzigt.

Daarenboven stellen niet alle personen met dementie complex gedrag. Niet onbelangrijk is ook de verwerking voor familieleden die het gevoel krijgen dat het met hun moeder/vader wel erg gesteld is als zij naar de 'dementenafdeling' moeten (stigmatisering). Het gemengd opvangen heeft natuurlijk als grootste nadeel dat personen zonder cognitieve problemen kunnen gestoord worden door het gedrag van hun medebewoner.

OASE

Op elke campus is er een aparte afdeling (Oase) opgericht voor personen met dementie die complex en moeilijk beheersbaar gedrag stellen.

Oase wil, zoals het woord ook suggereert, een prikkelarme biotoop zijn waar deze bewoners samenleven zonder dat zij aangesproken worden op hun gedrag.

Gedragingen zoals claimen, agitatie, decorumverlies, apathie, roepen, wordt hier getolereerd. Op deze wijze kunnen wij ook gemakkelijksoplossingen (o.a. medicamenteus ingrijpen) zoveel als mogelijk weren.

Een aparte 'Informatief' over Oase is ter beschikking.



SAMEN BESLISSEN EN HANDELEN

In het RESPECT zorgkader staat de letter S voor ‘samen beslissen en samen handelen’. Wij betrachten m.a.w. de zorg in overleg af te stemmen met de bewoner of zijn vertegenwoordiger. Daartoe worden betrokkenen uitgenodigd in een bewonersoverleg waar de zorgplanning wordt afgesproken.

De familie als partner

‘Samen’ betekent ook dat u zich, indien gewenst, zinvol kan blijven inzetten. De mogelijkheden zijn legio: bijspringen tijdens een maaltijd, aanwezig zijn bij het badgebeuren, ...

Misschien kan u ook eens denken aan minder klassieke activiteiten zoals een voetbadje geven of een handmassage, samen naar vertrouwde muziek luisteren. Maak het voor u en voor uw familielid tot een gezellig gebeuren. In een apart ‘Informatief’ omtrent familiebetrokkenheid werken wij enkele suggesties concreet uit.

De gebruikersraad

Enkele malen per jaar wordt de gebruikersraad samengeroepen. Deze fungeert als een platform waar alle aangelegenheden kunnen besproken worden die het welbevinden van onze bewoners aangaan. De raad kan dienaangaande suggesties formuleren, voorstellen overmaken, kritische reflecties verwoorden. De raad wordt samengesteld uit alle geïnteresseerde bewoners en familieleden. Zij treden als het ware op als ambassadeurs voor alle familieleden. De uitnodigingen van de familieraad worden tijdig kenbaar gemaakt via de familienieuwsbrief en op de aankondigingsborden.



Gebruik van het cafetaria /vergaderzaal

Het kan voorkomen dat u zich, bijvoorbeeld voor een klein feestje, samen met uw familieleden wil terugtrekken. Graag stellen wij onze accommodatie hiervoor ter beschikking. U kan aan het onthaal de nodige inlichtingen inwinnen omtrent de voorwaarden.

U bent ook uitgenodigd op ...

Wij organiseren een aantal activiteiten voor onze bewoners waar ook expliciet familieleden zijn uitgenodigd. Zo is er 'Genieten met grote G' waar familieleden en jarige bewoners samen worden uitgenodigd voor een avondlijk feestmaal. Het cafetaria is voor deze gelegenheid ingericht als een stemmig restaurant, de kok maakt de gerechten ter plaatse. Er zijn ook de optredens van 'Muziek voor Jong en oud' waar telkenmale enkele conservatorium studenten een hoogstaand (klassiek) optreden verzorgen (harp, viool, piano, jazz, ...). Ontdek deze activiteiten op de kalenders die op verschillende plaatsen op-hangen of raadpleeg onze facebookpagina. 



PLEZIER BELEVEN

In de RESPECT zorgvisie staat de letter P voor ‘plezier- en zinbeleving’. Wij willen ons aanbod afstemmen op de mogelijkheden van de bewoners (het mag niet te lang duren, niet te druk zijn, niet te complex maar ook niet te simpel zijn). Natuurlijk betrachten wij aan te sluiten bij de interesses van de bewoner en wil de vrijetijdsactiviteit ook kansen bieden tot sociale contactname. Op deze wijze komen wij tot drie clusters van plezierbeleving:

- **Individuele beleving.** De woordkeuze ‘beleving’ is bewust gekozen omdat wij voor onze meest kwetsbare bewoners een “één op één-relatie” nastreven: een relaxatiebad, een sessie met de muziektherapeut, snoezelen, ...
- **Een aanbod in kleine groep,** doorgaans in de living. Wij denken aan ‘smullen met spek en eieren’, plezierig bewegen,...
- **Collectieve activiteiten** die over alle afdelingen heen worden georganiseerd, denk aan optredens in het cafetaria.

Naast plezier is er echter ook de ‘zinbeleving’ wat natuurlijk niet alleen de taak is van onze pastorale medewerkers, integendeel. Zo bouwen de huishoudelijke activiteiten bijvoorbeeld voort op het verlangen van elkeen naar zin en zinvolheid. Elke mens, ongeacht zijn leeftijd, wil zich ingeschakeld zien in een sociaal geheel waar men zijn bijdrage kan verrichten. Bij de kookactiviteiten wordt getracht onze bewoners een taak te geven in de voorbereiding en het klaarmaken van deze maaltijd. Op deze wijze worden zij actief of passief aangesproken op hun mogelijkheden, beleven zij zin. Wij koken en tafelen dus niet zomaar.



CLUBS EN VERENIGINGEN

In de meer dan 115-jarige ervaring hebben wij geleerd dat het vrijetijdsaanbod best zo dicht mogelijk aansluit bij de vertrouwde levenspatronen van weleer. Om deze redenen organiseren wij verenigingen en clubs.

Mensen hebben in hun actief leven dikwijls deel uitgemaakt van één of andere vereniging omdat zij een bepaalde interesse hadden. In een vereniging komt men regelmatig samen om zichzelf te amuseren of om zich te ontplooiën en om andere mensen te ontmoeten. Het is een moment waar men naar uit kijkt.

Onze bewoners kunnen, rekening houdend met hun mogelijkheden, actief of passief deelnemen aan de club. Elke samenkomst van een club is op de eerste plaats een gezellig gebeuren van bewoners die een gezamenlijke interesse hebben. We sluiten aan bij de individuele interesse, de vroegere gewoonten, de hobby's en de vrijetijdsbeleving die herkenbaar zijn. Niet het resultaat op zich, maar wel het kunnen deelnemen aan een zinvol gebeuren is belangrijk. Bij de organisatie van een club opteren wij voor een kleine groep van (geïnteresseerde) bewoners om zo iedereen maximaal aan bod te laten komen. Er worden maximaal een tiental bewoners uitgenodigd. Hieronder een impressie van de clubs die kunnen worden georganiseerd. Het aanbod is per campus anders.

- Wijnclub
- Muziekclub
- Lekkerbek
- Geheugentraining
- Filmclub
- Praatgroep

*Daarnaast is er ook de gymclub, kaart-
en kienclub, de uitstappen.*



ONZE SPEERPUNTEN

Vanuit onze zorgvisie zijn er nog een drietal speerpunten die hier kort worden weergegeven.

Levensendezorg

Wij willen ook sterk inzetten op goede levensendezorg. Onze ethische visie werd uitgeschreven in de beleidstekst: 'Nabij in kwetsbaarheid: over palliatieve zorg, levenseinde en euthanasie'.

Deze nota kan u downloaden op onze website: www.begralim.be. Daarnaast is er ook een 'Informatief' ter beschikking over 'levenseindezorg'.

B.B.O.-beleid

Een tweede speerpunt van onze werking is het 'Beweeg, beleef en ontmoet'-beleid dat in 2015 tot stand kwam. In het B.B.O.-gebeuren wordt door ergotherapeuten en kinesisten bewust ingezet op groepsgerichte therapeutische activiteiten waarbij bewegen en beleven centraal staan. Het bewegingsprogramma is opgesteld uit oefeningen die inspelen op kracht, uithouding, balans en beweeglijkheid. Wanneer het bewegen niet langer kan, komt het beleven centraal te staan, door o.a. gepaste materialen in te zetten zoals een schommelstoel, waterbed, relaxatiezetels, trilplaten.

In het B.B.O. staat tenslotte ook 'joint care' centraal. Rond deze unieke werking (sterk merk van de organisatie) is natuurlijk ook een aparte 'Informatief' ter beschikking.

Fixatiebeleid

Onze woon- en zorgcentra streven een fixatiearme politiek na en hebben zeer aanzienlijk geïnvesteerd in alternatieven (detectoren, valmatten, extra lage bedden, sensoren, heupbeschermers). Ons uitdrukkelijk 'neen tegen fixatie' is ingegeven vanuit de grote impact die vrijheidsbelemmerende maatregelen hebben op het welzijn van bewoners. Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen, waarbij een aantal diensten een verantwoordingsplicht hebben, kan fixatie overwogen worden. In een aparte brochure wordt u onze beleidsvisie gedetailleerd toegelicht. Met familieleden, die vanuit hun betrokkenheid toch menen dat de toepassing van fixatiemaatregelen is aangewezen, willen wij graag een diepgaand debat aangaan.





ONZE BELOFTEN NAAR BEWONERS TOE

Onze woon- en zorgcentra werken met het PREZO kwaliteitssysteem. Op deze wijze willen wij op een gestructureerde wijze bezig zijn met kwaliteit in zijn veelheid van aspecten.

Wij willen echter verdergaan door een aantal concrete beloften te benoemen die wij willen waarmaken. Deze beloften zijn een antwoord op de vragen en noden die wij, na een intense bevraging van onze bewoners, beluisterd hebben. Een belofte is sterker dan een kwaliteitsindicator: als mensen iets beloven dan kunnen zij hier mekaar op aanspreken.

Er is een aparte 'Informatief' ter beschikking.

BIJ WIE KAN U TERECHT?

In onze voorzieningen werken ruim 350 personeelsleden, ieder met zijn eigen geaardheid. Een woon- en zorgcentrum is dus 'mensenwerk' waar van alles verkeerd kan lopen: diensten werken niet samen, afspraken worden niet nagekomen, een personeelslid is niet attent,

Het belangrijkste is dat wij onvolkomenheden actief willen aanpakken en dit begint met een open houding voor opmerkingen of klachten. De meest directe weg is de persoon aan te spreken die u ontmoet of de dagverantwoordelijke. Mogelijk is deze echter niet op de hoogte, kent hij geen oplossing. Vraag dan expliciet naar het diensthoofd. Indien u van mening bent dat het probleem aansleept, kan u altijd terecht bij de campusdirectie.

U kan ook het klachtenformulier invullen dat u op onze website kan terugvinden (openingsscherm van www.begralim.be). Let wel: als uw klacht anoniem is geformuleerd, is er geen gepersonaliseerd antwoord mogelijk.

U kan tenslotte de algemeen directeur, Johan Abrahams, contacteren via het directiesecretariaat, 011 22 40 71, directiesecretariaat@begralim.be

www.begralim.be
[weblog: nieuwsbegralim.org](http://weblog.nieuwsbegralim.org)
[facebook: begralim](https://www.facebook.com/begralim)





Woon- en zorgcentrum Sint Elisabeth

Demerstraat 80 - 3500 Hasselt
011 22 40 71



Woon- en zorgcentrum Eyckendaal

Eyckendaal 14 - 3770 Riemst
012 25 02 40



Woon- en zorgcentrum Sint Fransiscus

Wijkstraat 102 - 3700 Tongeren
012 23 15 45



Serviceflat Residentie Sint-Jozef en Dagverzorgingscentrum De Schakel

Wijngaardstraat 16 - 3700 Tongeren
012 39 49 33



Kleinschalig wonen voor perso- nen met dementie 't Anker

Wijkstraat 102 - 3700 Tongeren
012 23 15 45



Serviceflat Residentie Juniperus

Witte Nonnenstraat 20 - 3500 Hasselt
011 22 40 71

In 1988 stonden wij aan de wieg van de Limburgse ouderenzorg. De kernwaarden van ons handelen, 'respectvolle ouderenzorg', zijn meer dan 125 jaar later, nog steeds actueel. Op meerdere locaties baten wij een gevarieerd aanbod van ouderenvoorzieningen uit: van serviceflats, woon- en zorgcentra tot kleinschalig wonen. Het betreft allen recent gebouwde infrastructuur met een hoge comfortgraad. Daarnaast ontplooiden wij ook thuiszorgondersteunende diensten zoals centra voor kortverblijf en dagzorg. De v.z.w. is tevens co-partner van het Expertisecentrum dementie en gangmaker van diverse innovatieve projecten zoals het 'Mantelzorghuis Jongdementie'. Binnen de vzw is ook het Kennisatelier Archipel actief die regelmatig publicaties uitgeeft over de kennisontwikkeling in de psycho-geriatrie. U kan deze workingpapers downloaden op onze website. Meer dan 360 personeelsleden staan garant voor de dagelijkse vertaling van onze kernwaarde: 'Mensen zijn aan mekaar gegeven doorheen de kringloop van het leven'.

De centrale administratie van de v.z.w. is gelegen in het woon- en zorgcentrum te Hasselt. Alle nuttige informatie over onze organisatie kan u terugvinden op onze website:

www.begralim.be

Onze weblog met actueel nieuws: nieuwsbegralim.org





www.begralim.be



[weblog: nieuwsbegralim.org](http://weblog:nieuwsbegralim.org)



www.facebook.com/begralim